

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Par dažādu izmaiņu un iepriekšējo periodu kļūdu atspoguļošanu grāmatvedības uzskaitē

19.01.2022

Saturs

Vispārīgā informācija	3
Grāmatvedības politikas maiņa	5
Jaunas grāmatvedības politikas piemērošana perspektīvi	8
Jaunas grāmatvedības politikas piemērošana ar atpakaļejošu spēku	10
Finanšu pārskata kļūdas	16
Nebūtisku kļūdu labošana	17
Būtisku iepriekšējo gadu kļūdu labošana	17
Grāmatvedības aplēses un to izmaiņas	23
Kļūdu labojumu un papildus aprēķināto nodokļu uzrādīšana finanšu grāmatvedībā ...	26
Normatīvie akti	31

Vispārīgā informācija

Metodiskais materiāls sniedz metodisku palīdzību personām - Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma subjektiem (turpmāk - sabiedrības) par to, kā finanšu pārskatos atspoguļojama grāmatvedības politikas maiņa, kļūdu labojumi un grāmatvedības aplēšu izmaiņas.

Ja sabiedrībā pārskata gada laikā mainīta grāmatvedības politika, iepriekšējo gadu finanšu pārskatos atklātas kļūdas vai mainītas grāmatvedības aplēses, gada pārskati nesniedz to lietotājiem patiesu un skaidru priekšstatu par sabiedrībā notiekošajiem procesiem ilgākā laika periodā, tātad tā gada finanšu pārskatā, kad labota iepriekšējo gadu kļūda, mainīta grāmatvedības politika vai aplēses, sabiedrībai jāsniedz detalizēta informācija par veiktajiem labojumiem.

Tā kā **gada pārskati nav** ne nodokļu **deklarācijas**, ne informatīvās deklarācijas, kuras saskaņā ar normatīvajiem aktiem drīkst precizēt triju gadu laikā pēc noteiktā maksāšanas termiņa, **nav pieļaujama apstiprinātu un publiskotu gada pārskatu labošana un precizētu gada pārskatu iesniegšana** Valsts ieņēmumu dienestā.

Sagatavojot bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu, naudas plūsmas pārskatu un pašu kapitāla izmaiņu pārskatu, katram postenim norāda attiecīgo kārtējā pārskata gada un arī iepriekšējā pārskata gada skaitli.

Iepriekšējo periodu gada pārskatos atklāto kļūdu labojumus un grāmatvedības politikas maiņas ietekmi **atspoguļo** tā perioda gada pārskatā, **kad kļūda atklāta** un grāmatvedības politika mainīta, labojot attiecīgā posteņa salīdzināmo rādītāju par iepriekšējo gadu

1.piemērs

SIA „ABC” grāmatvedis 20X2.gadā konstatējis, ka 20X1.gadā grāmatvedībā nav iekļauts realizācijas rēķins par sniegtajiem pakalpojumiem 8000 EUR vērtībā. Tā kā gada pārskatu par 20X1.gadu labot nedrīkst, labojums tiek veikts 20X2.gada pārskatā, labojot salīdzināmos rādītājus uz 20X1.gada beigām (20X2.gada sākumu).

Grāmatvedības politikas maiņas, kļūdu labojumu un grāmatvedības aplēšu izmaiņu ietekmi finanšu pārskatos var atspoguļot:

- ar atpakāejošu spēku jeb retrospektīvi;
- perspektīvi.

Piemērošana ar atpakāejošu spēku – jaunas grāmatvedības politikas piemērošana darījumiem tā, it kā šāda politika būtu piemērota vienmēr.

Labojumi ar atpakāejošu spēku – gada pārskata posteņu salīdzināmo rādītāju labojumi tā, it kā iepriekšējo periodu kļūdu nebūtu bijis.

Perspektīva piemērošana – jaunās grāmatvedības politikas un grāmatvedības aplēses piemērošana tikai to saimniecisko darījumu uzskaitē, kas notiek pēc to maiņas datuma.

Ja iepriekšējo periodu gada pārskatos atklāto kļūdu labojumi un grāmatvedības politikas maiņas ietekme gada pārskatā atspoguļota, labojot attiecīgā posteņa salīdzināmo rādītāju par iepriekšējo gadu, tad nosakot sabiedrības atbilstību lielas, vidējas, vai mazas sabiedrības kategorijai attiecībā uz normatīvajos aktos noteikto atvieglojumu un atbrīvojumu izmantošanu un iesniedzamā gada pārskata sastāvu, divu gadu intervālā tiek vērtēts attiecīgais labotais rādītājs uz iepriekšējā pārskata gada beigām, nevis nekorektais jau iesniegtā gada pārskata rādītājs.

2.piemērs

Ja sabiedrība divu gadus pēc kārtas bilances datumā pārsniedz divus no rādītājiem: bilances kopsumma – 4 000 000 euro, neto apgrozījums – 8 000 000 euro, vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 50, tad tās gada pārskats sastāv no jāsagatavo bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas pārskata, pašu kapitāla izmaiņu pārskata un pielikuma.

Ja šie rādītāji netiek pārsniegti divus gadus pēc kārtas, tad sabiedrībai ir tiesības iesniegt gada pārskatu, kas sastāv tikai no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina un pielikuma.

SIA "UIN" 20X1.gada rādītāji:

bilances kopsumma – 4 000 010 euro,

neto apgrozījums – 8 000 010 euro,

vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 50

SIA "UIN" 20X2.gada rādītāji:

bilances kopsumma – 4 000 030 euro, (atklāta kļūda – labots rādītājs uz iepriekšējā gada beigām – 3 999 000 euro)

neto apgrozījums – 8 000 000 euro (atklāta kļūda – labots rādītājs uz iepriekšējā gada beigām – 7 999 000 euro),

vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 55.

Tātad vērtējot 20X2.gada labotos rādītājus uz iepriekšējā pārskata gada beigām (nevis jau iesniegtā 20X1.gada rādītājus), sabiedrībai ir tiesības iesniegt gada pārskatu, kas sastāv tikai no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina un pielikuma

---

Grāmatvedības politikas maiņa

Grāmatvedības politika ir sabiedrības grāmatvedības organizācijas dokuments, kurā noteikti saimniecisko darījumu, faktu, notikumu un finanšu pārskata posteņu uzskaites, novērtēšanas un atspoguļošanas principi, noteikumi un metodes.

3.piemērs

SIA „XYZ” Latvijā reģistrēta komercsabiedrība, kura sniedz vairumtirdzniecības pakalpojumus. Tās vadība apstiprinājusi šādu grāmatvedības politiku.

I. Vispārīgie principi

- 1. Gada pārskats sagatavots saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu, Grāmatvedības likumu un uz šo likumu pamata izdoto Ministru kabineta noteikumu pamata izdotajiem Ministru kabineta noteikumiem „*
- 2. Peļņas vai zaudējumu aprēķins sagatavots, izmantojot apgrozījuma izmaksu metodi*
- 3. Naudas plūsmas pārskats sagatavots pēc tiešās metodes*

II. Ieņēmumu atzīšana un neto apgrozījums

Neto apgrozījums ir gada laikā pārdotās produkcijas vērtība bez piešķirtajām atlaidēm un pievienotās vērtības nodokļa.

Pārējie ieņēmumi tiek atzīti to rašanās brīdī, soda naudas un līgumsodi tiek atzīti to saņemšanas brīdī.

III. Pamatlīdzekļi

Visi pamatlīdzekļi sākotnēji tiek novērtēti iegādes vērtībā. Reizi x gados pārvērtētas ēkas un būves.

Pamatlīdzekļi ir uzrādīti iegādes vai pārvērtēšanas vērtībā, atskaitot nolietojumu. Nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes attiecīgo pamatlīdzekļu lietderīgās izmantošanas laika periodā, lai norakstītu pamatlīdzekļa vērtību līdz tā aplēstajai atlikušajai vērtībai lietderīgās izmantošanas perioda beigās, izmantojot šādas vadības noteiktas likmes:

	(% gadā)
<i>Ēkas un būves</i>	X
<i>Pārējās iekārtas, aprīkojums un</i>	X

transporta līdzekļi	
---------------------	--

IV. Debitoru parādi

Debitoru parādi bilancē tiek uzrādīti neto vērtībā, no sākotnējās vērtības atskaitot speciālos uzkrājumus šaubīgiem un bezcerīgiem debitoru parādiem. Speciālie uzkrājumi šaubīgiem un bezcerīgiem debitoru parādiem tiek veidoti gadījumos, kad vadība uzskata, ka to atgūšana ir apšaubāma.

V. Krājumi

Krājumi uzrādīti atbilstoši pašizmaksai vai tirgus cenai, ja tā ir zemāka nekā pašizmaksa. Krājumi novērtēti, izmantojot vidējās svērtās vērtības metodi. Novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājums ir norakstīts.

VI. Nauda un tās ekvivalenti

Sabiedrības naudas līdzekļus veido naudas līdzekļi kasē un norēķinu kontos bankās.

Grāmatvedības uzskaitē tiek veikta euro. Visi darījumi ārvalsts valūtās ir pārvērtēti eiro pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā euro atsauces kursa, kas ir spēkā darījuma dienas sākumā.

Uzņēmumā vadība izstrādā grāmatvedības politiku, ņemot vērā

- Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma prasības;
- Starptautisko grāmatvedības standartu prasības, ja sabiedrība atsevišķus gada pārskata posteņus novērtē saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem;
- pieņemto praksi attiecīgajā nozarē, ja tā nav pretrunā ar normatīvo aktu prasībām.

Grāmatvedības politikai jābūt tādai, lai gada pārskats, kas sagatavots saskaņā ar tajā noteiktajiem principiem, sniegtu patiesu un skaidru priekšstatu par sabiedrības saimnieciskās darbības rezultātiem.

Lai nodrošinātu gada pārskatu lietotājiem iespēju salīdzināt gada pārskatus par vairākiem pārskata periodiem, grāmatvedības politikai jābūt konsekventai – to bez pamatota iemesla nedrīkst mainīt katru pārskata gadu

Vismaz divus gadus pēc kārtas ieteicams piemērot vienu grāmatvedības politiku. Sabiedrībai grāmatvedības politika **jāmaina, ja** to nosaka **izmaiņas normatīvajos aktos.**

4.piemērs

SIA "DEF" grāmatvedības politikā līdz 20X1.gadam bija noteikts, ka pārvērtējot ilgtermiņa ieguldījumus, vērtības palielinājumu iekļauj bilances pasīva iedaļas "Pašu kapitāls" postenī "Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve".

20X1.gadā veikti grozījumi normatīvajos aktos, kas nosaka, ka tikai

---

pārvērtējot pamatlīdzekļus, vērtības palielinājumu iekļauj bilances pasīva iedaļas "Pašu kapitāls" postenī "Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve". Pārvērtējot pārējos ilgtermiņa ieguldījumus, šī metode nav piemērojama.

SIA „DEF” 20X2.gadā maina grāmatvedības politiku, nosakot, ka pārējo ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezultāts iekļaujams peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Grāmatvedības politika jāmaina, ja līdzšinējā grāmatvedības politika nesniedz patiesu un skaidru priekšstatu par sabiedrību un ja tādā veidā tiek nodrošināta atbilstošāka informācija par uzņēmuma saimnieciskajiem darījumiem un finansiālo stāvokli.

Grāmatvedības politika jāmaina tad, ja sabiedrība kļūst par saistītu uzņēmumu un uzņēmumu grupā noteikti citi grāmatvedības uzskaites principi.

5.piemērs

SIA „SCO” grāmatvedības politikā noteikts, ka pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. 20X2.gadā sabiedrība kļūst par koncerna meitas sabiedrību, kur grupai noteikta cita grāmatvedības politika attiecībā uz pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanu – nolietojums tiek rēķināts pēc apgrozības regresīvās metodes.

SIA „SCO” 20X2.gadā maina grāmatvedības politiku attiecībā uz pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanu pēc grupas uzskaites metodes.

Par grāmatvedības politikas maiņu neuzskata gadījumus, kad grāmatvedības politika tiek papildināta, jo tiek uzsākti jauni, pēc būtības atšķirīgi darījumi.

6.piemērs

Līdz 20X2.gadam SIA „OXY” galvenais darbības virziens ir pasažieru pārvadājumi, kas tiek nodrošināti, izmantojot vieglās automašīnas. SIA „OXY” grāmatvedības politikā noteikts, ka pamatlīdzekļa nolietojuma rēķināšanai tiek izmantota lineārā nolietojuma aprēķina metode.

Paplašinot darbību, 20X2.gadā SIA „OXY” sāk veikt arī kravu pārvadājumus. Grāmatvedības politikā tiek noteikts, ka smago transportlīdzekļu nolietojuma rēķināšanā tiek izmantota ražošanas vienību metode.

Šajā gadījumā sabiedrības grāmatvedības politika nav mainīta, bet papildināta.

Jaunas grāmatvedības politikas piemērošana perspektīvi

Ja jaunas grāmatvedības politikas ietekmi uz visiem iepriekšējiem periodiem nav iespējams noteikt, sabiedrība piemēro to finanšu pārskata informācijas atspoguļošanā **perspektīvi, t.i. sākot ar datumu, kad šāds labojums praktiski iespējams**.

Jaunu grāmatvedības politiku finanšu pārskata posteņu novērtēšanā piemēro perspektīvi, ja veikti grozījumi normatīvajos aktos un tajos noteikta pārejas kārtība uz jauno regulējumu.

7.piemērs

SIA „CDO” grāmatvedības politikā, noteikts, ka bioloģiskie aktīvi tiek novērti pēc patiesās vērtības metodes.

20X1.gadā likumā, kas reglamentē gada pārskata sagatavošanu, veiktas izmaiņas, kas nosaka, ka sākot ar 20X2.gada 1.janvāri sabiedrībām, kuras neatbilst kritērijam X, neparedz atzīt bioloģiskos aktīvus un novērtēt izmantojot patiesās vērtības metodi. Likumā noteikts, ka jaunās prasības, piemērojamas gada pārskatiem, sākot ar 20X2.pārskata gadu (sagatavojot gada pārskatus par periodu, kas sākas 20X2.gada 1.janvārī vai 20X2.kalendāra gada laikā).

Tā kā SIA „CDO” neatbilst kritērijam X, tad sabiedrība maina grāmatvedības politiku, nosakot, ka bioloģiskie aktīvi netiks vērtēti pēc SGS un tiks izmantotas likumā noteiktās dzīvnieku un augu uzskaites nosacījumi, tādējādi tiks novērtēti pēc pārvērtēšanas metodes.

Grāmatvedības politikas maiņa tiek piemērota perspektīvi, t.i. bioloģisko aktīvu novērtēšana pēc pārvērtēšanas metodes tiek piemērota sākot ar 20X2.gadu. (Neveicot, korekcijas pārskata periodos līdz 20X2.gadam).

Jauno grāmatvedības politiku piemēro **perspektīvi**, arī tad, **ja** grāmatvedības politiku maina, lai sniegtu patiesāku un skaidrāku priekšstatu par sabiedrības saimnieciskās darbības rādītājiem, bet **noteikt** jaunās grāmatvedības politikas **ietekmi** uz iepriekšējiem periodiem praktiski **nav iespējams**

- jaunās grāmatvedības politikas ietekmi uz iepriekšējiem pārskata periodiem nevar noteikt, ja iepriekšējos periodos dati apkopoti tādā veidā, kas nav izmantojami, lai noteiktu jaunās grāmatvedības politikas ietekmi

8.piemērs

SIA „SOS” 20X2.gadā maina grāmatvedības politiku attiecībā uz uzkrājumu veidošanu šaubīgajiem debitoriem: visi neapmaksātie rēķini tiek dalīti grupās pēc apmaksas termiņiem: līdz 30 dienām, līdz 60 dienām, līdz 90 dienām. Saskaņā ar jauno grāmatvedības politiku, uzkrājumi tiek veidoti, izmantojot sekojošu aprēķinu: saskaita 30% no neapmaksāto rēķinu summas ar apmaksas termiņu līdz 30 dienām, 20% no neapmaksāto rēķinu summas ar apmaksas termiņu līdz 60 dienām un 10% no neapmaksāto rēķinu summas ar apmaksas termiņu līdz 90 dienām.

Līdz 20X2.gadam visu rēķinu apmaksas termiņš bija 15 dienas un uzkrājumi šaubīgajiem debitoriem tika veidoti, pamatojoties uz katra debitora individuālo izvērtēšanu.

Tā kā līdz 20X2.gadam sabiedrībā jauno uzkrājumu veidošanas principu nav iespējams piemērot, jo debitoru parādi netika grupēti pēc apmaksas termiņiem, tad jauno grāmatvedības politiku nav iespējams piemērot ar atpakaļejošu spēku, bet

---

tikai perspektīvi.

- jaunās grāmatvedības politikas ietekmi uz iepriekšējiem pārskata periodiem nenosaka (un to nav lietderīgi noteikt), ja mainījusies aplēse, kas ir kritērijs jaunajā grāmatvedības politikā bet tā, ņemot vērā dažādus apstākļus nevar būt piemērojama iepriekšējos periodos

9.piemērs

SIA „XYZ” nodarbojas ar ledusskapju tirdzniecību, nodrošinot garantijas remontu 1 gadu pēc ledusskapja pārdošanas. Saskaņā ar gūto pieredzi, garantijas remonts nepieciešams 5% no pārdotajiem ledusskapjiem, uz ko pamatojoties tika veidoti uzkrājumi garantijas remontiem.

Līdz ar augstākas kvalitātes ledusskapju ieviešanu tirgū 20X1.gadā, būtiski (tikai 2% no pārdoto vienību skaita) samazinājies to ledusskapju skaits, kam nepieciešams garantijas remonts, tāpēc līdzšinējā aplēse, kas izmantota sabiedrības grāmatvedības politikā nav pamatota.

Nākamajā 20X2.gadā SIA „XYZ” maina grāmatvedības politiku attiecībā uz uzkrājumu garantijas remontiem veidošanu, kur tiek izmantota jaunā aplēse.

Šajā gadījumā jaunās grāmatvedības politikas ietekmi uz iepriekšējiem periodiem nenosaka, jo mainījusies aplēse.

- praktiski neiespējama jaunas grāmatvedības politikas piemērošana ar atpakaļejošu spēku ir arī tad, ja tās piemērošanai nepieciešams:
  - ✓ iegūt informāciju, kas bija spēkā darījuma norises datumā, bet iegūt šo informāciju nav iespējams;
  - ✓ iegūt informāciju, kas ir bijusi pieejama tikai līdz brīdim, kad finanšu pārskati apstiprināti.

10.piemērs

20X2.gada 1.janvārī SIA „LED” maina grāmatvedības politiku attiecībā uz pamatlīdzekļu uzskaiti. Saskaņā ar jauno grāmatvedības politiku turpmāk ēkas (ražošanas cehi) un tajās iebūvētie lifti tiks uzskaitīti kā atsevišķi pamatlīdzekļi un ēku un liftu sākotnējās vērtības noteikšanai paredzēts izmantot sertificēta vērtētāja pakalpojumus.

Daļai no ražošanas cehiem līdz grāmatvedības politikas maiņai veikti būtiski rekonstrukcijas darbi un profesionālajam vērtētājam nav iespējams noteikt ēku un liftu sākotnējo vērtību rekonstruētajiem objektiem.

Jaunā grāmatvedības politika nav piemērojama ar atpakaļejošu spēku, jo nepieciešams iegūt tādu informāciju par iepriekšējiem periodiem, kas būtiski mainījusies un nav iegūstama

---

Ja jauna grāmatvedības politika tiek piemērota perspektīvi, sabiedrība finanšu pārskata pielikumā sniedz informāciju par:

- tiesību aktu (minot nosaukumu, izmaiņas un pieņemšanas datumu), ja tas ietekmējis noteikt jauno grāmatvedības politiku;
- atbilstību patiesa un skaidra priekšstata sniegšanai, ja tas ietekmējis noteikt jauno grāmatvedības politiku;
- grāmatvedības politikas maiņas būtību;
- apstākļiem, kas noteikuši to, ka jaunās grāmatvedības politikas piemērošana ar atpakaļejošu spēku nav bijusi iespējama.

Jaunas grāmatvedības politikas piemērošana ar atpakaļejošu spēku

Piemērojot jauno grāmatvedības politiku ar atpakaļejošu spēku, notikumi un darījumi iepriekšējos periodos tiek atspoguļoti tā, it kā jaunā grāmatvedības politika būtu lietota vienmēr, tas ir sākot ar datumu, kurā šādi posteņi radušies.

Jaunā grāmatvedības politikas maiņas ietekme tiek atspoguļota finanšu pārskata **salīdzināmajos rādītājos** un **pielikumā**.

Labo salīdzināmos rādītājus uz pārskata gada sākumu bilancē, peļņas vai zaudējuma aprēķinā un pašu kapitāla izmaiņu pārskatā.

Sagatavojot gada pārskatu, katra pārskata gada sākuma bilancei jāsapas ar iepriekšējā gada slēguma bilanci. Piemērojot jauno grāmatvedības politiku ar atpakaļejošu spēku, pārskata gada sākuma bilance **nesakrītis** ar iepriekšējā gada slēguma bilanci.

11.piemērs

SIA „X” 20X2.gadā maina grāmatvedības politiku un piemēro to ar atpakaļejošu spēku. Grāmatvedības politikas maiņas ietekmē koriģēti šādi rādītāji iepriekšējos finanšu pārskatos:

apgrozāmie līdzekļi (+10 000 EUR)

pārskata gada peļņa bilancē (+7 000 EUR)

peļņa vai zaudējumi peļņas vai zaudējumu aprēķinā(+7 000 EUR)

Grāmatvedības politikas maiņas ietekmē 20X2.gada pārskata attiecīgie sākuma bilances rādītāji nesakrītis ar 20X1.gada pārskata beigu bilances rādītājiem.

SIA „X” 20X1.gada pārskatā uzrādītā informācija (izraksts)

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

	20X1 (EUR)	20X0 (EUR)
<i>Pārskata gada peļņa</i>	27 000	X

Bilance

	20X1(EUR)	20X0(EUR)
<i>Ilgtermiņa ieguldījumi</i>	X	X
<i>Apgrozāmie līdzekļi</i>	50 000	X
<i>Aktīvi kopā</i>	X	X
<i>Pamatkapitāls</i>	X	X
<i>Iepriekšējo periodu nesadalītā peļņa</i>	X	X
<i>Pārskata perioda nesadalītā peļņa</i>	27 000	X
<i>Kreditori</i>	X	X
<i>Pasīvi kopā</i>	X	X

SIA „X” 20X2.gada pārskatā uzrādītā informācija (izraksts)
Peļņas vai zaudējumu aprēķins

	20X2 (EUR)	20X1 (EUR)
Pārskata gada peļņa	X	34 000 (27 000+7 000)

Bilance

	20X2 (EUR)	20X1 (EUR)
Ilgtermiņa ieguldījumi	X	X
Apgrozāmie līdzekļi	X	60 000 (50 000+10 000)
Aktīvi kopā	X	X
Pamatkapitāls	X	X
Iepriekšējo periodu nesadalītā peļņa	X	X
Pārskata perioda nesadalītā peļņa		34 000 (27 000+7 000)
Kreditori	X	X
Pasīvi kopā	X	X

Pielikumā sniedz informāciju par grāmatvedības politikas maiņas ietekmi uz visiem (cik iespējams) attiecīgajiem iepriekšējo gadu finanšu pārskatu posteņu rādītājiem un tās kopējo ietekmi.

12.piemērs

SIA „TEV” grāmatvedības politikā noteikts, ka pamatlīdzekļu (ražošanas iekārtas) nolietojums tiek iekļauts pārskata gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā. 20X2.gadā SIA „TEV” mainīja grāmatvedības politiku attiecībā uz ražošanas iekārtu nolietojuma vērtības uzskaiti. Sākot ar 20X2.gadu, nolietojums tiks kapitalizēts, iekļaujot tās saražoto preču vērtībā.

Iepriekšējo pārskata periodu peļņas vai zaudējumu aprēķinā iekļautais pamatlīdzekļu nolietojums:

20X9.gadā 2 000 EUR
20X0.gadā 2 100 EUR
20X1.gadā 2 200 EUR

Tātad līdz 20X1.gadam peļņas vai zaudējumu aprēķinā kopumā tika iekļauts nolietojums 4 100 (2 000 + 2 100) EUR apmērā, bet līdz grāmatvedības politikas maiņai šī vērtība bija 6 300 (2 000 + 2 100 + 2 200) EUR.

20X2.gadā pamatlīdzekļu nolietojums bija 2500 EUR un tas, atbilstoši jaunajai grāmatvedības politikai tika kapitalizēts, iekļaujot nerealizēto preču vērtībā.

Sagatavojot gada pārskatu par 20X2.gadu, tika koriģēti salīdzināmie rādītāji par 20X1.gadu tā, it kā jaunā grāmatvedības politika būtu lietota vienmēr.

► 20X2.gada finanšu pārskatā peļņas vai zaudējumu aprēķins, bilance un pašu kapitāla izmaiņu pārskats atspoguļots šādi:

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (SIA „TEV” gada pārskats par 20X2.gadu)

20X2	20X1
EUR	EUR

Neto apgrozījums	24 500	16 000
Līdzekļu un vērtību norakstīšana	0	0 ¹
Pārskata perioda peļņa	24 500	16 000

Bilance (SIA „TEV” gada pārskats par 20X2.gadu)

	31.12.20X2. EUR	31.12.20X1. EUR
Ilgtermiņa ieguldījumi	285 000	210 000
Apgrozāmie līdzekļi	32 200	20 430 ²
Aktīvi kopā	317 200	230 430
Pamatkapitāls	5000	5000
Iepriekšējo periodu nesadalītā peļņa	38 030	24 100
Pārskata perioda peļņa	20 825	13 930
Pašu kapitāls kopā	63 855	43 030³
Uzkrājumi	3 500	3 500
Ilgtermiņa saistības	214 245	152 000
Īstermiņa saistības	35 600	31 900
Pasīvi kopā	317 200	230 430

► Tā kā pašu kapitāla izmaiņu pārskatā ir jānorāda ne tikai iepriekšējā pārskata gada bilancē norādītos skaitļus, bet arī atlikumu vērtības labojumu, ja tāds veikts saistībā ar grāmatvedības politikas maiņu, tad SIA „TEV” pašu kapitāla izmaiņu pārskats par 20X2.gadu izskatīsies šādi:

Pašu kapitāla izmaiņu pārskats (SIA „TEV” gada pārskats par 20X2.g.)

	Pamatkapitāls EUR	Nesadalītā peļņa EUR	Kopā EUR
Atlikums 31.12.20X1. pirms grāmatvedības politikas maiņas	5000	31 730 (20 000+11 730) ⁴	36 730
Grāmatvedības politikas maiņas ietekme		6 300	6300
Koriģēts atlikums 31.12.20X1.	5000	38030	43030
20X2.gada peļņa		20 825	20 825
Atlikums 31.12.20X2.	5000	58855	63855

► Pielikumā sniedz informāciju par grāmatvedības politikas maiņas būtību, tās ietekmi uz peļņu un tās uz visiem (cik iespējams) attiecīgajiem iepriekšējo gadu finanšu pārskatu posteņu rādītājiem

Pielikums (izraksts) (SIA „TEV” gada pārskats par 20X2.gadu)
20X2.gadā sabiedrība brīvprātīgi mainīja grāmatvedības politiku jautājumā par

¹ Lai gan 20X1.gadā nolietojums bija iekļauts PZA, šeit norāda tā it kā tas nekad nebūtu darīts

² Šis rādītājs palielināts par EUR 6 300 (PZA iekļautais nolietojums no 20X9. līdz 20X1.gadam)

³ Koriģēts rādītājs par 20X1.gadu, jo jaunā grāmatvedības politika piemērota ar atpakaļejošu spēku

⁴ Tā ir iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa 20X2.gadā pirms korekcijas + pārskata gada nesadalītā peļņa 20X1.gadā pirms korekcijas) (Skatīt šī piemēra daļu “pielikums (izraksts) 2.tabula”)

pamatlīdzekļu nolietojuma vērtības uzskaiti. Līdz 20X1.gadam ieskaitot pamatlīdzekļu nolietojuma vērtība tika iekļauta pārskata perioda peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Sākot ar 20X2.gadu pamatlīdzekļu nolietojuma vērtība tiek kapitalizēta, iekļaujot to pašražoto preču vērtībā. Grāmatvedības politika tika mainīta, lai saskaņotu pārskata perioda ieņēmumus un izdevumus, tādējādi atklājot patiesāku un skaidrāku priekšstatu par sabiedrības līdzekļiem, saistībām, finansiālo stāvokli, peļņu vai zaudējumiem un naudas plūsmu.

1.tabula Jaunās grāmatvedības politikas piemērošanas ietekme uz iepriekšējo periodu peļņu

	20X1.gadā EUR	Periodos līdz 20X1.gadam EUR	Kopā EUR
Pašražoto preču vērtības palielinājums	2200	4100	6300
Peļņas palielinājums	2200	4100	6300

► Lai varētu gūt skaidru priekšstatu par politikas ietekmi uz visiem (cik iespējams) iepriekšējo gadu finanšu pārskata posteņu rādītājiem, sniedz informāciju par 20X2. un 20X1.gada faktiskajiem rezultātiem ar ietvertajām korekcijām.

2. tabula Jaunās grāmatvedības politikas atpakalejošā ietekme

	20X2.gads Pirms korekcijas EUR	20X2.gads Korekcija EUR	20X2.gads Pēc korekcijas (uzrāda 20X3.gada pārskatā) EUR	20X1.gads Pirms korekcijas EUR	20X1.gads Korekcija EUR	20X1.gads pēc korekcijas (uzrāda 20X3.gada pārskatā) EUR
Peļņas vai zaudējumu aprēķins						
Neto apgrozījums	24 500		24 500	16 000		16 000
Pamatlīdzekļu nolietojums un norakstīšana			0 ⁵	2200	-2 200 ⁶	0
Peļņa pirms nodokļiem	24 500		24 500	13800	+2200 ⁷	16 000
Bilance						
Ilgtermiņa ieguldījumi	285 000		285 000	210 000		210 000
Apgrozāmie	25 900	+6 300 ⁸	32 200	14 130	+6300 ⁹	20 430

⁵ Saskaņā ar jauno grāmatvedības politiku 20X2.gadā pamatlīdzekļu nolietojums netiek iekļauts peļņas vai zaudējumu aprēķinā

⁶ Samazinātas izmaksas par 20X1.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā iekļauto pamatlīdzekļu nolietojumu

⁷ 20X1.gada izmaksas mazākas, tāpēc peļņa lielāka

⁸ Grāmatojums veikts 20X2.gadā, tāpēc palielinās krājumu vērtība 20X2.gadā

⁹ Krājumu vērtība palielināta par nolietojumu, kas bija iekļauts peļņas vai zaudējumu aprēķinā līdz 20X1.gadam, tāpēc par šo summu palielina krājumu vērtību uz 20X1.gada beigām

<i>līdzekļi</i>						
<i>Aktīvi kopā</i>	310 900	+6 300	317 200	224 130	+6300	230 430
<i>Pamatkapitāls</i>	5000		5000	5000		5000
<i>Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa</i>	31 730	+6300	38 030	20 000	+4100	24 100
<i>Pārskata gada nesadalītā peļņa</i>	20 825		20 825	11 730	+2200	13930
<i>Pašu kapitāls kopā</i>	57 555	+6300	63 855	36 730	+6300	43030
<i>Uzkrājumi</i>	3500		3500	3500		3500
<i>Ilgtermiņa saistības</i>	214 245		214 245	152 000		152 000
<i>Īstermiņa saistības</i>	35 600		35 600	31900		31900
<i>Pasīvi kopā</i>	310 900	+6300	317 200	224130	6300	230430

Tā kā finanšu pārskata pielikumā jāpaskaidro bilances iedaļas „Pašu kapitāls” atlikuma vērtības izmaiņas saistībā ar grāmatvedības politikas maiņu, tad tiek parādīta jaunās grāmatvedības politikas atpakaļejošā ietekme uz iepriekšējo periodu pašu kapitāla izmaiņu pārskatu rādītājiem

3.tabula Jaunās grāmatvedības politikas ietekme uz iepriekšējo periodu pašu kapitāla izmaiņu pārskatiem

	<i>Pamatkapitāls EUR</i>	<i>Nesadalītā peļņa EUR</i>	<i>Kopā EUR</i>
<i>Atlikums 31.12.20X0. pirms grāmatvedības politikas maiņas</i>	5000	20 000	25 000
<i>Grāmatvedības politikas maiņas ietekme</i>		4100	4100
<i>Koriģēts atlikums 31.12.20X0</i>	5000	24 100	29 100
<i>Koriģēta 20X1. gada peļņa</i>		13 930	13 930
<i>Koriģēts atlikums 31.12.20X1</i>	5000	38 030	43 030
<i>20X3.gada peļņa</i>		20 825	20 825
<i>Atlikums 31.12.20X2.</i>	5000	58 855	63 855

Pielikumā sniedz pārskatu par koriģētajiem atlikumiem 20X2.gada finanšu pārskata bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā

Koriģētie atlikumi 20X2.gada bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā

<i>Apgrozāmie līdzekļi</i>	<i>20X2</i>	<i>20X1</i>
<i>Atlikumi virsgrāmatā pirms korekcijām</i>	25 900	14 130
<i>Nolietojuma kapitalizēšana par 20X9-20X0</i>	4100	4100

<i>Nolietojuma kapitalizēšana par 20X1</i>	<i>2200</i>	<i>2200</i>
<i>Koriģētie atlikumi 31.12.20X2 un 31.12.20X1</i>	<i>32 200</i>	<i>20 430</i>
<i>Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa</i>	<i>20X2</i>	<i>20X1</i>
<i>Atlikumi virsgrāmatā pirms korekcijām</i>	<i>31 730</i>	<i>20 000</i>
<i>Nolietojuma kapitalizēšana par 20X9-20X0</i>	<i>4100</i>	<i>4100</i>
<i>Nolietojuma kapitalizēšana par 20X1</i>	<i>2200</i>	
<i>Koriģētie atlikumi 31.12.20X2 un 31.12.20X1</i>	<i>38030</i>	<i>24 100</i>
<i>Pārskata perioda peļņa</i>	<i>20X2</i>	<i>20X1</i>
<i>Atlikumi virsgrāmatā pirms korekcijām</i>	<i>20 825</i>	<i>11 730</i>
<i>Nolietojuma kapitalizēšana par 20X1</i>		<i>2200</i>
<i>Koriģētie atlikumi 31.12.20X2 un 31.12.20X1.</i>	<i>20 825</i>	<i>13 930</i>

► 20X2.gadā SIA „TEV” virsgrāmatā veikti šādi grāmatojumi:

Nolietojuma kapitalizēšana

D „Apgrozāmie līdzekļi”

6300 EUR

K „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi” 6300 EUR

Finanšu pārskata kļūdas

Finanšu pārskata kļūdas:

- matemātiskas kļūdas;
- kļūdaina faktu interpretācija;
- neuzmanības kļūdas;
- grāmatvedības politikas nepareiza piemērošana;
- krāpšanas gadījum rezultāts.

Kļūdas, kas pieļautas un atklātas pārskata gadā līdz gada pārskata iesniegšanai, **labo līdz** gada pārskata **iesniegšanas dienai**, koriģējot attiecīgos finanšu pārskata rādītāju.

13.piemērs

SIA „SOS” pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu. 20X2.gada beigās, saskaņojot debitoru parādu atlikumus, sabiedrība konstatē, ka 20X2.gada janvārī nepareizi iegrāmatots realizācijas rēķins – attaisnojuma dokumentā norādītās summas 1500 EUR vietā, grāmatvedības reģistros iegrāmatots 150 EUR.

Tā kā neuzmanības kļūda atklāta līdz gada pārskata sagatavošanai, 20X2.gada decembrī tiek sagatavota grāmatvedības izziņa un veikts grāmatojums:

D „Pircēju un pasūtītāju parādi”	1350 EUR
K „Neto apgrozījums”	1115.70 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (PVN)”	234.30 EUR

Ir situācijas, kad kļūdas tiek atklātas turpmākajos pārskata periodos, pēc attiecīgā perioda finanšu pārskata publiskošanas. Šādos gadījumos tiek mainīti salīdzināmie rādītāji par iepriekšējo gadu un pielikumā sniedz skaidrojumu par kļūdu labojumu.

Apstiprinātajos un iesniegtajos gada pārskatos par iepriekšējiem periodiem nedrīkst veikt labojumus un Valsts ieņēmumu dienestam iesniegt precizētus gada pārskatus par periodiem, kuros kļūdas tika pieļautas.

Ja gada pārskatos pieļautas **būtiskas** (apzinātas vai neapzinātas) **kļūdas**, uzskatāms, ka gada pārskati nav sagatavoti saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Kļūdas uzskatāmas par būtiskām, ja tās atsevišķi vai kopā var ietekmēt finanšu pārskatu lietotāju saimnieciska rakstura lēmumus, kas pieņemti pamatojoties finanšu pārskatā sniegto informāciju.

13.piemērs

SIA „OPS” 20X0.gadā par 300 000 EUR iegādājās nekustamo īpašumu – ēku un zemi. Tā kā attaisnojuma dokumentā nebija atsevišķi norādīta ēkas un zemes vērtība, tad grāmatvedības reģistros tika veikts ieraksts par ēkas iegādi 300 000 EUR vērtībā. Kļūda tika atklāta 20X2.gadā. Līdz kļūdas konstatēšanai ēkai tiek rēķināts nolietojums finanšu grāmatvedībā, pieņemot, ka tās sākotnējā vērtība ir

300 000 EUR, tādējādi, nesniedzot patieso informāciju par sabiedrības finansiālo stāvokli. Lai zemes gabalu un ēku varētu atsevišķi uzrādīt grāmatvedības reģistros, pircējs izmanto profesionāli kvalificēta vērtētāja pakalpojumus, saņemot atsevišķu iegādes vērtības sadalījumu zemes gabalam un ēkai. Pamatojoties uz šo vērtējumu, sākot ar 20X2.gada finanšu pārskatu zemes gabala un ēkas vērtība grāmatvedības reģistros tiek uzskaitīta atsevišķi, veicot korekcijas ar atpakaļejošu spēku un atspoguļojot 20X2.gada finanšu pārskatā salīdzināmajos rādītājos par 20X1.gadu un sniedzot par to skaidrojumu finanšu pārskata pielikumā.

Kļūdas būtiskumu nosaka tās apjoms un būtība. Izšķirošā nozīme var būt kļūdas apjomam, būtībai vai abu apvienojumam. Sabiedrībai, ņemot vērā tās saimnieciskās darbības apjomu un specifiku, individuāli jāizvērtē, vai kļūda uzskatāma par būtisku vai nebūtisku.

Nebūtisku kļūdu labošana

Nebūtiskas ir kļūdas, kas nevar ietekmēt finanšu pārskatu lietotāju viedokli par sabiedrības saimnieciskās darbības rezultātiem.

Ja nebūtiska kļūda atklāta pēc bilances datuma, bet pirms gada pārskata apstiprināšanas, to labo, veicot korekcijas šī pārskata gada finanšu rādītājos.

Ja nebūtiska kļūda atklāta pēc finanšu pārskata apstiprināšanas, kļūdas labojumu veic tajā pārskata gadā, kad kļūda tiek atklāta.

15.piemērs

SIA „OXI” 20X2.gadā pēc 20X1.gada pārskata iesniegšanas konstatē, ka 20X2.gada pārskatā netika iekļauts attaisnojuma dokuments par saņemtajām precēm 50 EUR apmērā. Tā kā konstatētā kļūda būtiski nemaina 20X1.gada finanšu pārskata rādītājus, to grāmatvedības reģistros iegrāmato 20X2.gadā

Par nebūtiskas kļūdas labojumu **nav jāsniedz skaidrojums** finanšu pārskata pielikumā.

Būtisku iepriekšējo gadu kļūdu labošana

Būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas ir kļūdas, kuras atklāj citā, tam sekojošā pārskata periodā un kuras ir tik nozīmīgas, ka nevar uzskatīt, ka finanšu pārskati par vienu vai vairākiem iepriekšējiem periodiem to publicēšanas datumā bijuši ticami.

Būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas ir kļūdas, kuras atklāj citā, tam sekojošā pārskata periodā un kuras ir tik nozīmīgas, ka nevar uzskatīt, ka finanšu pārskati par vienu vai vairākiem iepriekšējiem periodiem to publicēšanas datumā bijuši ticami.

Būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas labo ar atpakaļejošu spēku, labojot salīdzināmos rādītājus par tiem periodiem, kad kļūda radusies, izņemot gadījumus, kad nav iespējams noteikt no šīm izmaiņām radušos korekciju summu, kas attiecas uz iepriekšējiem periodiem.

Saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteikto, katram finanšu pārskata postenim parāda attiecīgos iepriekšējā pārskata gada skaitļus.

Pārskata gadā labotas iepriekšējo periodu kļūdas atspoguļo, labojot salīdzināmos rādītājus gada pārskatā par to periodu, kad kļūda atklāta. **Jākorīgē** tikai kļūdas ietekmētie finanšu pārskata posteņu **salīdzināmie rādītāji**.

Finanšu pārskata pielikumā (mikrosabiedrībai – piezīmēs) jāatklāj:

- būtiskās kļūdas veids (piemēram, matemātiska kļūda; neuzmanības kļūda, kļūdaina faktu interpretācija);
- korekciju summas katrā no uzrādītajiem iepriekšējiem periodiem, ciktāl tas praktiski iespējams noteikt;
- labojuma summu, kas attiecas uz iepriekšējo gadu peļņu;
- korekciju kopējā summa par iepriekšējiem periodiem;
- fakts, ka salīdzināmā informācija ir pārrēķināta ar atpakaļejošu spēku, vai ka to pārrēķināt nav iespējams

Sagatavojot gada pārskatu, peļņas vai zaudējumu aprēķinā jāietver ar pārskata gadu saistītie ieņēmumi un izdevumi, tātad iepriekšējo periodu kļūdas labojums, jāizslēdz no tā pārskata gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kad kļūda atklāta un labota.

16.piemērs

SIA „BIO” grāmatvedis 20X2.gadā pēc gada pārskata iesniegšanas konstatējis kļūdu 20X1.gada pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķinā, kā rezultātā sabiedrības 20X1.gada pārskatā uzrādīta par 9250 EUR lielāka peļņa un pamatlīdzekļu atlikums. Atklājot kļūdu, tiek veikts grāmatojums:

<i>D „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas (iepriekšējā perioda kļūda)”</i>	<i>9250 EUR</i>
<i>K „Pamatlīdzekļi”</i>	<i>9250 EUR</i>

Tā kā pamatlīdzekļu nolietojums 9250 EUR nav SIA „BIO” 20X2.gada izdevumi, tas jāizslēdz no 20X2.gada peļņas vai zaudējumu aprēķina. 20X2.gadā SIA „BIO” virsgrāmatā tiek veikti šādi grāmatojumi:

<i>D „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi”</i>	<i>9250 EUR</i>
<i>K „Pārskata gada peļņa vai zaudējumi”</i>	<i>9250 EUR</i>

Labojot iepriekšējo periodu kļūdas, jāņem vērā korekciju **ietekme uz nodokļiem**.

17.piemērs

SIA „ABC” konstatē, ka 20X2.gada decembrī nav iegrāmatots attaisnojuma dokuments par sniegtajiem transporta pakalpojumiem 8050 EUR (tajā skaitā PVN 21% - 1397.11 EUR) vērtībā. Tātad 20X2.gadā nav iegrāmatoti ieņēmumi 6652.89 EUR vērtībā un nav deklarēts PVN 1397.11 EUR vērtībā. Kļūdas labojuma ietekmē būs izmaiņas norēķinos par PVN. Atklājot kļūdu, tiek veikts grāmatojums:

K „Neto apgrozījums (Iepriekšējo periodu kļūda)”	6652.89 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (norēķini par PVN)”	1397.11EUR
D „Pircēju un pasūtītāju parādi”	8050 EUR

Tiek koriģēta 20X2.gada decembra PVN

Labojot kļūdu, nosaka kļūdas ietekmi uz attiecīgo iepriekšējo gadu finanšu pārskatu posteņu rādītājiem (ciktāl tas iespējams) un to kopējo ietekmi. To detalizēti paskaidro pielikumā.

18.piemērs

Sabiedrība “WWW” 20X2.gadā konstatē, ka 20X1.gada pārskatā uzrādīta par 4200 EUR lielāka krājumu vērtība, bet iepirkšanas izmaksas – attiecīgi par 4200 EUR mazākas.

Sagatavojot gada pārskatu par 20X2.gadu, tika koriģēti salīdzināmie rādītāji par 20X1.gadu tā, it kā kļūda šajā periodā nebūtu pieļauta.

► 20X2.gada finanšu pārskatā bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins, pašu kapitāla izmaiņu pārskats atspoguļots šādi:

Pelņas vai zaudējumu aprēķins

	31.12.20X2. EUR	31.12.20X1. EUR
Neto apgrozījums	98 100	60 200
Pārdošanas izmaksas	78 200	48 200¹⁰
Pārskata perioda peļņa	19 900	12 000

Bilance

	31.12.20X2. EUR	31.12.20X1. EUR
Ilgtermiņa ieguldījumi	30 000	35 000
Apgrozāmie līdzekļi	90 000	70 800¹¹
Aktīvi kopā	120 000	105 800
Pamatkapitāls	2 000	2000
Iepriekšējo periodu nesadalītā peļņa	23 571	14 001
Pārskata perioda peļņa	17 545	9 570¹²
Pašu kapitāls kopā	43 116	25 571

¹⁰ Labots izmaksu postenis uz 20X1.gada beigām (44 000 EUR + 4 200 EUR = 48 200 EUR)

¹¹ Labots apgrozījums (krājumi) uz 20X1.gada beigām (75 000 EUR - 4 200 EUR = 70 800 EUR)

¹² Labota 20X1 gada peļņa (13 770 EUR – 4 200 EUR = 9 570 EUR)

<i>Uzkrājumi</i>	1 000	1 000
<i>Ilgtermiņa saistības</i>	16 500	16 500
<i>Īstermiņa saistības</i>	59 384	62 729
<i>Pasīvi kopā</i>	<u>120 000</u>	<u>105 800</u>

► Tā kā pašu kapitāla izmaiņu pārskatā ir jānorāda ne tikai iepriekšējā pārskata gada bilancē norādītos skaitļus, bet arī atlikumu vērtības labojumi, kas veikti labojot kļūdu, tad pašu kapitāla izmaiņu pārskats izskatīsies šādi:

Pašu kapitāla izmaiņu pārskats:

	<i>Pamatkapitāls EUR</i>	<i>Nesadalītā peļņa EUR</i>	<i>Kopā EUR</i>
<i>Atlikums 31.12.20X0.</i>	2 000	14 001	16 001
<i>Koriģētā 20X1. gada peļņa</i>		9 570	9 570
<i>Koriģēts atlikums 31.12.20X1.</i>	2 000	23 571	25 571
<i>20X2. gada peļņa</i>		17 545	17 545
<i>Atlikums 31.12.20X2.</i>	2 000	41 116	43 116

► Pielikumā sniedz informāciju par kļūdu un tās ietekmi uz peļņu un citiem attiecīgajiem iepriekšējo gadu finanšu pārskatu posteņu rādītājiem.

Pielikums (izraksts)

20X2.gadā atklāta kļūda grāmatvedības uzskaitē, kas klasificējama kā neuzmanības kļūda. Kļūdas ietekmē 20X1.gada pārskatā uzrādīta par 4200 EUR lielāka krājumu vērtība un par 4200 EUR mazākas pārdošanas izmaksas. 20X2.gada pārskatā ir veikts šis kļūdas labojums ar atpakalejošu spēku, kura ietekme uz 20X1.gada rādītājiem ir šāda:

<u>Kļūdas ietekme uz 20X2. gadu</u>	<u>EUR</u>
<i>Pārdošanas izmaksu palielinājums un krājumu vērtības samazinājums</i>	(4 200)
<i>Kļūdas labojuma ietekme 20X1.gada 31. decembrī</i>	<u>(4 200)</u>

► Lai varētu gūt skaidru priekšstatu par kļūdas ietekmi, sniedz informāciju par sabiedrības 20X1. un 20X2.gada faktiskajiem saimnieciskās darbības rezultātiem ar ietvertu kļūdas labojumu

Kļūdas atpakalejošā ietekme

	<i>20X2.gads Pirms korekcijas EUR</i>	<i>20X2.gads Korekcija EUR</i>	<i>20X2.gads Pēc korekcijas (uzrāda 20X2.gada pārskatā) EUR</i>	<i>20X1.gads Pirms korekcijas EUR</i>	<i>20X1.gads Korekcija EUR</i>	<i>20X1.gads Pēc korekcijas (uzrāda 20X2.gada pārskatā) EUR</i>
<u>Peļņas vai zaudējumu aprēķins</u>						
<i>Neto apgrozījums</i>	98 100		98 100	60 200		60 200

Pārdošanas izmaksas	82 400	-4200 ¹³	78 200	44 000	+4200	48 200 ¹⁴
Pārskata perioda peļņa	15 700	+4200 ¹⁵	19 900	16 200	-4200	12 000
Bilance						
Ilgtermiņa ieguldījumi	30 000		30 000	35 000		35 000
Apgrozāmie līdzekļi	90 000		90 000 ¹⁶	75 000	-4200	70 800 ¹⁷
Aktīvi kopā	120 000		120 000	110 000	-4200	105 800
Pamatkapitāls	2000		2000	2000		2000
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	27 771	-4200 ¹⁸	23 571	14 001		14 001
Pārskata gada nesadalītā peļņa	13 345	+4200 ¹⁹	17 545	13 770	-4200 ²⁰	9570
Pašu kapitāls kopā	43 116		43 116	29 771	-4200	25 571
Uzkrājumi	1000		1000	1000		1000
Ilgtermiņa saistības	16 500		16 500	16 500		16 500
Īstermiņa saistības	59 384		59 384	62 729		62 729
Pasīvi kopā	120 000		120 000	110 000	-4200	105 800

► Pielikumā sniedz pārskatu par koriģētajiem atlikumiem 20X2.gada finanšu pārskata bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā:

Koriģētie atlikumi 20X2.gada finanšu pārskata bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā

<u>Krājumi (apgrozāmie līdzekļi)</u>	<u>20X2</u>	<u>20X1</u>
Atlikumi virsgrāmatā pirms korekcijām	90 000	75 000
Pārdoto preču pašizmaksa		-4 200
Koriģētie atlikumi 31.12.20X2. un 31.12.20X1.	<u>90 000</u>	<u>70 800</u>

<u>Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa</u>	<u>20X2</u>	<u>20X1</u>
Atlikumi virsgrāmatā pirms korekcijām	27 771	14 001
Pārdoto preču pašizmaksa	-4 200	0
Koriģētie atlikumi 31.12.20X2. un 31.12.20X1.	<u>23 571</u>	<u>14 001</u>

<u>Pārskata perioda peļņa</u>	<u>20X2</u>	<u>20X1</u>
-------------------------------	-------------	-------------

¹³ Grāmatojums izmaksu palielināšanai tiek veikts 20X2.gadā, bet tās nav 20X2.gada izmaksas, tāpēc koriģējot samazinātas

¹⁴ Izmaksas iesniegtajā 20X1.gada pārskatā bija uzrādītas mazākas, tāpēc koriģējot palielinātas

¹⁵ Izmaksas pēc korekcijas 20X1.gadā mazākas, tāpēc peļņa lielāka

¹⁶ Krājumi 20X1.gadā netiek koriģēti, jo uzrādīti saskaņā ar 20X1.gada inventarizācijas datiem

¹⁷ Krājumi iesniegtajā 20X1.gada pārskatā bija uzrādīti lielāki, tāpēc koriģējot samazināti

¹⁸ Iepriekšējo periodu peļņa samazinās, jo 20X1.gada izmaksas palielinājās

¹⁹ Pārskata perioda peļņa palielinās, jo izmaksas, kas faktiski nav 20X2.gada izmaksas, samazinātas

²⁰ Izmaksas 20X1.gadā palielinātas, tāpēc pārskata gada peļņa samazināta

---

<i>Atlikumi virsgrāmatā pirms korekcijām</i>	<i>13 345</i>	<i>13 770</i>
<i>Pārdoto preču pašizmaksa</i>	<i>4 200</i>	<i>-4 200</i>
<i>Koriģētie atlikumi 31.12.20X2. un 31.12.20X1</i>	<i>17 545</i>	<i>9570</i>

20X2.gadā virsgrāmatā veikts grāmatojums:

Pārdoto preču pašizmaksa

D „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi” 4200 EUR

K „Pārskata gada nesadalītā peļņa” 4200 EUR

Grāmatvedības aplēses un to izmaiņas

Grāmatvedības aplēse ir noteikta informācija vai pieņēmumi par konkrēto jautājumu, kas veidojusies no gūtās pieredzes un tiek izmantota atsevišķu finanšu pārskatu posteņu novērtēšanā.

Pamatojoties uz aplēsēm, novērtē, piemēram:

- šaubīgos un bezcerīgos parādus uzskaitījums;
- lēnas aprites krājumus uzskaitījums;
- finanšu aktīvu vai saistību patiesās vērtības;
- nolietojamo aktīvu lietderīgās lietošanas laiku;
- uzkrājumus (garantijas saistībām, u.c.)

19.piemērs

SIA „ABC”, sagatavojot gada pārskatu par 20X2.gadu, veido uzkrājumus garantijas saistībām. Tā kā nav precīzi zināma nepieciešamā naudas līdzekļu summa un saistību izpildes laiks, SIA „ABC” uzkrājumu summas noteikšanai izmanto aplēsi, pamatojoties uz precīzi zināmo saistību izpildei izlietoto naudas summu uz gada beigām iepriekšējos trīs gados.

Saistību izpildei izmantotie naudas līdzekļi:

20X9.gadā – 7869 EUR

20X0.gadā – 5647 EUR

20X1.gadā – 6231 EUR

SIA „ABC” 20X2.gadā veido uzkrājumus 6582 EUR apmērā ((7869 + 5647 + 6231) : 3 = 6582)).

Novērtējumam, izmantojot konkrētu grāmatvedības aplēsi, jābūt pamatotam un ticamam. Novērtējums ir ticams, ja sabiedrība izvēloties aplēsi, pamatojas uz aktuālāko pieejamo informāciju, pierādījumiem vai nozares speciālistu vērtējumu.

Sabiedrība pārskata un nepieciešamības gadījumā maina grāmatvedības aplēsi, ja tiek iegūta jauna informācija vai mainās apstākļi, kas bija par pamatu līdzšinējai aplēsei.

20.piemērs

SIA „KML” 20X2.gadā iegādājusies 100 modeļa „X” apavu pārus par 75 EUR/pāris. 20X1.gadā SIA „KML” pārdevusi 60 šī modeļa apavu pārus par 130 EUR/pāri. Tā kā krājumu vērtība jānovērtē atbilstoši iegādes izmaksām vai zemākajām tirgus cenām bilances datumā, atkarībā no tā, kura no šīm vērtība ir zemāka, tad krājumos esošo modeļa „X” apavu vērtība 20X2.gadā ir 3000 EUR(40 x 75 = 3000), kas noteikta ņemot vērā iegādes izmaksas.

20X2.gadā, mazinoties iedzīvotāju pirktspējai, mainījies tirgus situācija. Lai SIA „KML” izdotos realizēt konkrētā modeļa apavus, tiek veikta apavu pārcenošana. 20X2 gada laikā sabiedrība pārdevusi tikai 30 apavu pārus, kuru cena pēc pārcenošanas ir 55 EUR. Tā tirgus vērtība šajā gadījumā ir zemāka nekā iegādes izmaksas, tad 20X2.gadā tiek mainīta grāmatvedības aplēse krājumu novērtēšanai, nosakot, ka krājumu atlikumi tiek novērtēti atbilstoši tirgus cenām bilances datumā.

Jauno grāmatvedības aplēsi **piemēro tikai perspektīvi**, t.i. novērtējot finanšu pārskata posteņus tajā pārskata gadā, kurā notikušas aplēses izmaiņas un nākamajos gados.

Grāmatvedības aplēses maiņa nav grāmatvedības politikas maiņa. Novērtēšanas principa maiņa ir grāmatvedības politikas maiņa, nevis grāmatvedības aplēses maiņa.

21.piemērs

SIA „ABC” krājumu vērtība tiek noteikta pēc FIFO („Pirmais iekšā – pirmais ārā”) metodes, bet SIA „XYZ” – pēc vidējās svērtās cenas metodes. SIA „ABC” kļūstot par SIA „XYZ” meitas sabiedrību, krājumu novērtēšanas metode tajā tiek mainīta no FIFO metodes uz vidējās svērtās cenas metodi.

Šajā gadījumā ir notikusi grāmatvedības politikas maiņa, nevis grāmatvedības aplēses maiņa.

22.piemērs

SIA „OMG” 20X2.gadā saņēma informāciju, ka SIA „SOS” (viens no sadarbības partneriem, kam SIA „OMG” sniedz savus pakalpojumus) pasludināta maksātnespēja. SIA „SOS” parāds uz 20X1.gada 31.decembri ir 9500 EUR un līdz maksātnespējas pasludināšanas brīdim parāds nav apmaksāts. Ņemot vērā iegūto informāciju, sagatavojot 20X2.gada pārskatu, tiek veidoti uzkrājumi šaubīgo debitoru parādiem 9500 EUR apmērā.

Šajā gadījumā mainīta grāmatvedības aplēse, nevis grāmatvedības politika.

Dažkārt nav iespējams noteikt, vai veikta grāmatvedības politikas vai grāmatvedības aplēses maiņa. Tad tiek uzskatīts, ka veikta grāmatvedības aplēses maiņa.

Grāmatvedības **aplēses izmaiņas neattiecas uz iepriekšējiem periodiem**, jo ietekmē aktīvu un saistību pašreizējo novērtējumu un nākotnē sagaidāmo ieguvumu un saistību apmēru.

Ja jaunā grāmatvedības aplēse attiecas tikai uz **vienu pārskata gadu**, tad tā gada finanšu pārskatā, kurā piemērota grāmatvedības aplēse vai notikušas aplēses izmaiņas, iekļauj attiecīgās finanšu pārskata korekcijas.

23.piemērs

20X2.gadā sākas tiesas process, kurā pret SIA „JAU” administrāciju par darba tiesību neievērošanu vērsies tās bijušais darbinieks. 20X2.gada decembrī tiesas spriedums vēl nav pasludināts, bet SIA „JAU” juristam ir pamatots uzskats, ka SIA „JAU” tiks atzīta par vainīgu šajā procesā.

Sagatavojot 20X2.gada pārskatu, tiek veidots uzkrājums paredzamajiem tiesas izdevumiem 12 000 EUR apmērā, kā aplēsi paredzamo izdevumu noteikšanai izmantojot līdzīgu gadījumu tiesu praksē.

Veidojot uzkrājumu, SIA „JAU” tiek veikts grāmatojums:
 D „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas” 12 000 EUR
 K „Citi uzkrājumi” 12 000 EUR

Tā kā aplēse piemērota, lai veidotu uzkrājumus tiesas izdevumiem 20X1.gadā, tad izdevumus iekļauj 20X1.gada finanšu pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Ja jaunā grāmatvedības aplēse attiecas uz **vairākiem pārskata gadiem**, tad tā gada finanšu pārskatā, kurā notikušas grāmatvedības aplēses izmaiņas, iekļauj attiecīgas finanšu pārskata posteņu vērtības korekcijas, bet nākamajos gados jauno aplēsi ņem par pamatu finanšu pārskata posteņu novērtēšanai.

24.piemērs

20X0.gadā SIA „NLO” iegādājas ražošanas iekārtu par 12 000 EUR. Ņemot vērā esošo pieredzi, ražošanas iekārtas lietderīgās lietošanas laiks noteikts 5 gadi.

Nolietojumu nosaka pēc lineārās metodes.
 Likvidācijas vērtība 400 EUR.

20X2.gadā mainīta grāmatvedības aplēse, nosakot, ka ražošanas iekārtas lietderīgā lietošanas laiks būs 7 gadi no iegādes brīža.

20X2.gadā mainīta aplēse, nosakot, ka ražošanas iekārtas likvidācijas vērtība 200 EUR.

Pamatlīdzekļa bilances vērtība 20X2.gada sākumā:

Iegādes vērtība	12 000 EUR
Uzkrātais nolietojums	4640 EUR (12 000-400=11 600:5=2320x2=4640)
Bilances vērtība	7360 EUR

Jaunā grāmatvedības aplēse tiks piemērota, aprēķinot ražošanas iekārtas nolietojumu gan par 20X2.gadu, gan arī par nākamajiem gadiem:

Bilances vērtība	7360 EUR
Likvidācijas vērtība	200 EUR
Amortizējamā vērtība	7160 EUR
Nolietojums par gadu	1432 EUR (7160:5=1432)

Aprēķinot pamatlīdzekļa nolietojumu par 20X2.gadu, SIA „NLO” tiek veikts šāds grāmatojums:

D "Pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi un bioloģiskie aktīvi"	1432 EUR
K "Pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi un bioloģiskie aktīvi" uzkrātais nolietojums"	1432 EUR

Finanšu pārskata pielikumā:

- sniedz informāciju par grāmatvedības aplēšu izmaiņu veidu un summu, kurām ir būtiska ietekme uz pārskata periodu vai nākamajiem periodiem;

- ja grāmatvedības aplēses izmaiņas ietekmi uz nākamajiem periodiem noteikt nav iespējams, paskaidro šo faktu.

Kļūdu labojumu un papildus aprēķināto nodokļu uzrādīšana finanšu grāmatvedībā

Iepriekšējos pārskata periodos pieļautās kļūdas ietekmē ne tikai sabiedrības grāmatvedības uzskaites datus, bet arī pievienotās vērtības nodokļa, uzņēmumu ienākuma nodokļa un citu nodokļu aprēķinus.

Nemot vērā to, kādus finanšu pārskata posteņus iepriekšējo periodu kļūdas ietekmējušas, kļūdu ietekmes un papildus aprēķināto nodokļu norādīšanai grāmatvedības reģistros var lietot šādus **kontus**:

1) bilances kontu shēmas aktīvā:

- iedaļas „Ilgtermiņa ieguldījumi” posteņu grupu „Pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi un bioloģiskie aktīvi”;
- iedaļas „Apgrozāmie līdzekļi” posteņu grupu „Krājumi”;
- iedaļas „Apgrozāmie līdzekļi” posteņu grupu „Debitori”;
- citu kļūdas ietekmētu posteņus;

2) bilances kontu shēmas pasīvā:

- iedaļas „Pašu kapitāls” posteņus „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi”;
- iedaļas „Īstermiņa kreditori” posteņus „Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem”;
- iedaļas „Īstermiņa kreditori” posteņus „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”;
- citu kļūdas ietekmētu posteņus.

Sabiedrības, kas reģistrētas Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju iesniedz 20 dienu laikā pēc taksācijas perioda beigām (izmantojot VID EDS).

Sabiedrībai ir tiesības iesniegt nodokļu deklarācijas labojumu vai precizējumu triju gadu laikā pēc konkrētajos likumos noteiktā maksāšanas termiņa.

25.piemērs

SIA „C” ir reģistrēts pievienotās vērtības nodokļa maksātājs un 20X2.gada augustā saņem 20X1.gada decembrī izrakstītu rēķinu par 244 EUR (tajā skaitā pievienotās vērtības nodoklis 42.35 EUR) no SIA „24” par teritorijas uzkopšanas pakalpojumiem 20X1.gada novembrī.

Saņemot rēķinu, tas sabiedrības grāmatvedības reģistros tiek atspoguļots šādi:

<i>D „Iepriekšējo periodu kļūdas ietekme uz peļņu”</i>	<i>201.65 EUR</i>
<i>D „Iepriekšējo periodu kļūdas ietekme uz peļņu”</i>	<i>42.35 EUR</i>
<i>K „Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem”</i>	<i>244 EUR</i>

Neskatoties uz to, ka SIA „C” atklāto kļūdu uzskata par nebūtisku, tai ir ietekme uz nodokļu aprēķinu, tāpēc 20X2.gada augustā tiek veikts grāmatojums:

D „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (PVN)”	42.35 EUR
K „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai neseptie zaudējumi”	42.35 EUR

SIA „C” iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā precizētu pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju par 20X1.gada decembri.

26.piemērs

Nodokļu administrācija 20X8.gadā, veicot auditu SIA “IJA” par 20X7.gadu, konstatē, ka sabiedrība grāmatvedībā nav iekļāvusi attaisnojuma dokumentu par teātra bijēšu iegādi un tādējādi nav atzinusi izdevumus par darbiniekiem organizēta izklaides pasākuma organizēšanu un kreditora parādu 300 EUR. Turklāt nodokļu administrācija konstatējusi, ka reprezentācijas un personāla izdevumi auditējamā periodā pārsniedza piecus procentus no 20X6.gada kopējās aprēķinātās bruto darba samaksas. Līdz ar to audita rezultātā papildus tiek aprēķināts uzņēmumu ienākuma nodoklis 75 (300/0,8*0,2) EUR par 20X7.gadu. SIA “IJA” audita rezultātā konstatēto 20X7.gada kļūdu novērtē kā nebūtisku un labojumu uzrāda 20X8.gada pārskatā un veic šādus grāmatojumus:

D „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai neseptie zaudējumi”	300 EUR
K „Kreditori”	300 EUR

D „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai neseptie zaudējumi”	75 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (UIN)”	75 EUR

Tā kā nodokļu audita rezultātā papildus aprēķināto nodokļu summa neatstāj būtisku ietekmi uz finanšu pārskata datiem, tad tā iekļaujama pārskata perioda finanšu pārskatā.

27.piemērs

20X2.gadā, veicot pievienotās vērtības nodokļa auditu par 20X1.gadu, konstatēts, ka SIA “E”, iegādājoties pamatlīdzekli par 6050 EUR, nepamatoti atskaitījusi priekšnodokli 1050 EUR, jo pamatlīdzekli saimnieciskā darbībā paredzēts izmantot tikai neapliekamajiem darījumiem. Auditā tiek aprēķināts budžetā maksājamais pievienotās vērtības nodoklis 1050 EUR. SIA “E” audita rezultātā konstatēto 20X1.gada kļūdas labojumu veic 20X2.gada pārskatā, palielinot pamatlīdzekļa iegādes vērtību par 1050 EUR, kā arī palielina pamatlīdzekļa nolietojumu finanšu grāmatvedībā par 210 EUR un veic šādus grāmatojumus:

D „Pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi un bioloģiskie aktīvi”	1050 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (PVN)”	1050 EUR

D „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai neseptie zaudējumi”	210 EUR
K „Pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi un bioloģiskie aktīvi) (uzkrātais nolietojums))”	210 EUR

Tā kā nodokļu audita rezultātā papildus aprēķināto nodokļu summa neatstāj būtisku ietekmi uz sabiedrības finanšu pārskata datiem, tad tā atspoguļojama pārskata perioda finanšu pārskatā.

28.piemērs

SIA "ELO" tiek veikts iedzīvotāju ienākuma nodokļa audits par 20X8.gadu. Auditā konstatēts, ka darbiniekam X izmaksāti 800 EUR (piemēram, aploksņu alga), neieturot nodokļus. Ņemot vērā to, ka konstatētais pārkāpums neatstāj būtisku ietekmi uz SIA "ELO" vispārējiem saimnieciskās darbības rādītājiem, korekcijas tiek veiktas 20X9.gadā:

Ņemot vērā, ka darba ņēmēja ienākumi tiek izmaksāti pēc nodokļu ieturēšanas, tad, izmantojot algas kalkulatoru jānosaka darba ņēmēja bruto alga – 1123.60 EUR.

Tiek veikts grāmatojums:

D "Personāla izmaksas"	1123.60 EUR
K "Pārējie kreditori" (norēķini par darba algu)"	1123.60 EUR

Nosaka darba ņēmēja (11%) un darba devēja (24.09%) veiktās sociālās iemaksas:

$$1123.60 \times 11\% = 123.60$$

$$1123.60 \times 24.09\% = 270.68$$

Tiek veikti grāmatojumi:

D „Pārējie kreditori (norēķini par darba algu)"	123.60 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas"	123.60 EUR

D "Personāla izmaksas"	270.68 EUR
K "Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas"	270.68 EUR

Aprēķina algas nodokli:

$$(1123.60 - 123.60) \times 20\% = 200$$

Tiek veikts grāmatojums:

D „Pārējie kreditori (norēķini par darba algu)"	200 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas"	200 EUR

SIA "ELO" par sociālo iemaksu (99.90 EUR) un algas nodokļa (60.32) samazināšanu piemēro likumā „Par nodokļiem un nodevām" noteiktās soda sankcijas:

Papildus tiek aprēķināti un valsts budžetā pārskaitīti VSAOI 394.28 EUR, soda nauda 118.28 EUR (30%) un algas nodoklis 200 EUR, soda nauda 60 EUR (30%)

Tiek veikts grāmatojums:

D „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas"	594.28 EUR
D „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas (soda nauda)"	178.28 EUR
K „Nauda"	772.56 EUR

Tā kā nodokļu audita rezultātā papildus aprēķināto nodokļu summa neatstāj būtisku ietekmi uz SIA "ELO" finanšu pārskata datiem, tad darījums tiek atspoguļots 20X9.gada finanšu pārskatā.

29.piemērs

Dabas resursu nodokļu auditā par 20X8.gadu tiek konstatēts, ka SIA "R" nav piemērojusi atbilstošo dabas resursu nodokļa likmi par Latvijā ievesto ražošanas izejmateriālu iepakojumu.

SIA "R" savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai 20X8.gadā no Eiropas Savienības ievedusi izejmateriālus polistirola iepakojumā, kura kopējais svars 289 kg.

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto nodokļa likmi par iepakojumu no polistirola materiāliem – 2.20 EUR par 1 kg materiāla.

SIA "R" 20X8.gadā samaksājusi dabas resursu nodokli 69.36 EUR, kas saskaņā ar pārskatos norādīto informāciju veikts par 289 kg kartona iepakojumu, kura likme ir 0.24 EUR par 1 kg.

Auditā papildus iemaksai budžetā tika aprēķināts dabas resursu nodoklis 566.44 EUR ($289 \times 2.20 - 289 \times 0.24$) un soda nauda divkārtšā apmērā 1132.88 EUR.

Tiek veikti grāmatojumi:

D „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas”	566.44 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”	566.44 EUR
D „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”	566.44 EUR
D „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas (soda naudas)”	1132.88 EUR
K „Nauda”	1699.32 EUR

Tā kā nodokļu audita rezultātā papildus aprēķināto nodokļu summa neatstāj būtisku ietekmi uz SIA "R" finanšu pārskata datiem, tad tā iekļaujama pārskata perioda finanšu pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

30.piemērs

SIA „A” PVN audits par 20X8.gadu un atklāti darījumi ar fiktīviem uzņēmumiem SIA „X” un SIA „Y”.

SIA „A” saņēmusi starpniecības pakalpojumus no SIA „X” saskaņā ar 20X8.gada 12.novembra rēķinu par kopējo summu 24 200 EUR (20 000 EUR + PVN 21% 4200 EUR) un no SIA „Y” saskaņā ar 20X8.gada 17.decembra rēķinu par kopējo summu 66 550 EUR (55 000 EUR + PVN 21% 11 550 EUR).

SIA „A” 20X8.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā izmaksās saskaņā ar minētajiem rēķiniem iekļāvusi 75 000 EUR par starpniecības pakalpojumu sniegšanu un 20X8.gada novembrī un decembrī PVN deklarācijās kā priekšnodokli atskaitījusi 4200 EUR saskaņā ar SIA „X” novembrī izrakstīto rēķinu un 11 550 EUR saskaņā ar SIA „Y” decembrī izrakstīto rēķinu.

SIA „X” un SIA „Y” par 20X8.gada novembri un decembri PVN deklarācijas nav iesniegušas. Paskaidrojumos SIA „X” un SIA „Y” amatpersonas norādījušas, ka par uzņēmumu amatpersonām kļuvušas pēc trešo personu lūguma, tām nav informācijas par SIA „X” un SIA „Y” saimniecisko darbību, darījumus ar SIA „A” tās nav veikušas un nevienu nav pilnvarējušas savā vārdā veikt jebkādu saimniecisko darbību

Tā kā reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības nodokļa deklarācijā kā priekšnodokli no budžetā maksājamās nodokļa summas atskaitīt no citiem reģistrētiem nodokļa maksātājiem saņemtajos nodokļa rēķinos norādītās PVN summas par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem savu ar nodokli

apliekamu darījumu nodrošināšanai un iekļaut peļņas vai zaudējumu aprēķinā summas tikai par faktiski notikušiem darījumiem, tad SIA „A” priekšnodokļa summa 20X8.gada novembrī samazināta par 4 200 EUR un 20X8.gada decembrī par 11 550 EUR. Audita rezultātā iemaksai budžetā papildus aprēķināts PVN 15 750 EUR, soda nauda 4725 (30%) EUR un nokavējuma nauda 2807 (0.05% par katru nokavēto dienu) EUR.

Tiek veikti grāmatojumi:

D „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas”	7532 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”	7532 EUR

D “Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”	7532 EUR
K “Nauda”	

Tā kā SIA “A” par „X” un SIA „Y” starpniecības pakalpojumu sniegšanu un 20X8.gada novembrī un decembrī PVN deklarācijās kā priekšnodokli atskaitījusi nepamatoti atskaitījusi 4200 EUR saskaņā ar SIA „X” novembrī izrakstīto rēķinu un 11 550 EUR saskaņā ar SIA „Y” decembrī izrakstīto rēķinu, tas vērtējams, kā būtiska kļūda.

Tiek veikti grāmatojumi:

D „Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi”	15 750 EUR
K „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”	15 750 EUR

D „Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”	14 625 EUR
K „Nauda”	14 625 EUR

Normatīvie akti

- Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums
- Grāmatvedības likums
- Ministru kabineta 2021.gada 21.decembra noteikumi Nr. 877 "Grāmatvedības kārtošanas noteikumi"
- Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumi Nr.775 "Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi"